

Huhtimäen tuulivoimahanke, Kangasniemi

Yhteysviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

1 Hanketiedot

Hankkeen nimi, sijainti ja hankkeesta vastaava

Huhtimäen tuulivoimahanke, Kangasniemi
Hankkeesta vastaava Järvi-Suomen Tuuli Oy

Yhteysviranomainen

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista

Järvi-Suomen Tuuli Oy suunnittelee tuulivoimahanketta Huhtimäen alueelle, noin 11 kilometriä Kangasniemen kirkonkylältä pohjoiseen. Hankealueen koko on noin 630 hehtaaria.

Huhtimäen tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioidaan seuraavat vaihtoehdot:

Vaihtoehto 0 (VE0): Hanketta ei toteuteta eikä hankealueille tule uutta toimintaa.

Vaihtoehto 1 (VE1): Huhtimäen alueelle rakennetaan enintään seitsemän voimalan tuulipuisto. Voimaloiden yksikköteho on noin 6–10 MW ja hankkeen kokonaisteho on 42–70 MW. Rakennettavien tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä, napakorkeus 200 metriä ja roottorin halkaisija 200 metriä. Rakennettavat tuulivoimalat on tarkoitus liittää hankealuetta halkovaan 110 kV:n voimalinjaan johdonvarsiliitynnällä. Hankealueelle rakennetaan yksi sähköasema.

2 Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn vireilletulo

Järvi-Suomen Tuuli Oy on 26.4.2024 saattanut vireille ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (jäljempänä arviointimenettely) toimittamalla Etelä-Savon elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskukseen (jäljempänä ELY-keskus tai yhteysviranomainen) HUUHTIMÄEN tuulivoimahanke koskevan ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma).

Hankkeen arviointimenettelyn tarve määräytyy ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (jäljempänä YVA-laki) liitteen 1 kohdan 7 e) perusteella.

3 Ennakkoneuvottelu

Yhteysviranomainen järjesti ennakkoneuvottelun 20.2.2024 edistämään muun muassa hankkeen vaatimien arviointi-, suunnittelu- ja lupamenettelyjen kokonaisuuden hallintaa, sekä hankkeesta vastaavan ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa. Ennakkoneuvotteluun osallistui Järvi-Suomen Tuuli Oy:n, Kangasniemen kunnan, Etelä-Savon maakuntaliiton, Savonlinnan museon, Pohjois-Savon ELY-keskuksen (liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue), Ramboll Finland Oy:n (kaava- ja YVA-konsultti) sekä Etelä-Savon ELY-keskuksen edustajia.

4 Arviointiohjelmasta tiedottaminen ja kuuleminen

Yhteysviranomainen tiedotti arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 8.5. - 6.6.2024. Kuulutus ja arviointiohjelma julkaistiin ELY-keskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/kuulutukset/etela-savo ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/huuhtimaen-tuulivoima-YVA. Ilmoitus kuulutuksesta on lähetetty Kangasniemen, Hankasalmen, Laukaan, Toivakan ja Joutsan kunnille sekä Mikkelin ja Pieksämäen kaupungeille julkaistavaksi niiden verkkosivuilla. Lisäksi arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen on tiedotettu Länsi-Savossa, Keski-Suomalaisessa sekä Kangasniemen Kunnallislehdessä 3.5.2024 julkaistuilla lehti-ilmoituksilla.

Arviointiohjelmasta on voinut tutustua kuulemisaikana paperimuodossa Kangasniemen kunnantalossa (Otto Mannisen tie 2, Kangasniemi), Kangasniemen kirjastossa (Kankaistentie 5, Kangasniemi) sekä Etelä-Savon ELY-keskuksessa (Jääkärintie 14, Mikkelin).

Kangasniemen kunta on laittanut vireille maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 132/1999) 77 a §:n mukaisen tuulivoimaosayleiskaavan laatimisen Huuhtimäen hankealueelle. Arviointimenettely ja kaavoitusprosessi on yhdistetty aikataulullisesti, niissä hyödynnetään samoja selvityksiä ja yleisötilaisuuksissa käsitellään kumpaakin prosessia. Arviointiohjelma sekä kaavaa koskeva osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) ovat olleet samanaikaisesti nähtävänä.

5 Arviointiohjelmasta annetut lausunnot ja mielipiteet

Yhteysviranomainen pyysi lausunnot arviointiohjelmasta hankkeen vaikutusalueen kunnilta sekä muilta viranomaisilta, yhteisöiltä ja tahoilta, joita asia todennäköisesti koskee. Lausuntopyyntö lähetettiin seuraaville tahoille:

Cinia Oy
Digita
DNA Oy
Edzcom Oy
Elisa Oyj
Etelä-Savon kauppakamari
Etelä-Savon Lintuharrastajat Oriolus Ry
Etelä-Savon luonnonsuojelupiiri ry
Etelä-Savon maakuntaliitto
Etelä-Savon pelastuslaitos
Finavia Oyj
Fingrid
Fintraffic Lennonvarmistus Oy
Hankasalmen kunta
Hätäkeskus
Ilmatieteen laitos
Itä-Suomen AVI
Joutsan kunta
Järvi-Suomen Energia
Kangasniemen kunta
Kangasniemen Vesihuoltolaitos
Kangasniemen riistanhoitoyhdistys
Kangasniemen Yrittäjät
Keski-Suomen ELY-keskus
Keski-Suomen liitto
Keski-Suomen museo
Kokko1721
Kokonkylän Erä
Laukaan kunta
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Luonnonvarakeskus LuKe
Metsänhoitoyhdistys Etelä-Savo
Metsästäjäliiton suursavon piiri

8.7.2024

Mikkelin kaupunki
Mikkelin Seudun Ympäristöpalvelut
MTK metsälinja
MTK-Kangasniemi
Pieksämäen kaupunki
Pohjois-Puulan osakaskunta
Pohjois-Savon ELY-keskus, liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue
Puolustusvoimat, Pääesikunnan operatiivinen osasto
Puulan Kelkkailijat Ry
Pyyvin-Ramin yksityistie
Riihisaari - Savonlinnan museo
Salmenkylän metsästysseura
Suomen Erillisverkot Oy
Suomen metsäkeskus
Synsiön kyläseura
Synsiön metsästysseura
Synsiönseudun osakaskunnan hoitokunta
Säteilyturvakeskus
Telia Finland Oyj
Toivakan kunta
Tuulia Järvi-Suomi ry
Väylävirasto

Arviointiohjelmasta toimitettiin yhteysviranomaiselle 27 lausuntoa ja 29 mielipidettä. Lisäksi yhteysviranomaisen huomioi lausunnossaan neljä Kangasniemen kuntaan kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta lähetettyä lausuntoa (näistä Järvi-Suomen Energia puuttui yhteysviranomaisen lausuntopyyntötahoista) sekä kaksi mielipidettä.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä erityisesti vaikutusten arvioinnin suuntaamisen näkökulmasta tarkasteltuna. Lausunnot ja mielipiteet löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.ymparisto.fi/huhtimaen-tuulivoima-YVA. Verkkosivuilla julkaistuihin lausunnoihin ja mielipiteisiin on poistettu henkilötiedoiksi katsotut tiedot ja tarpeen mukaan muokattu yksityisyyden suojaamiseksi.

Yhteenveto annetuista lausunnoista

Yleisesti ottaen lausunnoissa katsotaan, että arviointiohjelmassa on kerrottu kattavasti hankkeesta ja esitetty keskeisimmät selvitettävät ympäristövaikutukset. Nykytilanteen kuvauksen ja käytössä olevien selvitysten/lähtötietojen osalta arviointiohjelmassa on havaittu erinäisiä puutteita.

Joutsan kunta toteaa suunnitellun tuulivoiman teollisuusalueen vaikuttavan Joutsan kunnan alueelle ja katsoo, että vaikutukset tulee selvittää perusteellisesti myös Joutsan kunnan osalta.

Säteilyturvakeskuksella, Suomen Erillisverkot Oy:llä, Ilmatieteen laitoksella, Kangasniemen kunnalla ja Toivakan kunnalla ei ole huomautettavaa Kangasniemen kuntaan sijoittuvan HUUHTIMÄEN tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Sähköliityntä, voimalinja

Fingrid muistuttaa, että kantaverkkoliityntöjen tulee täyttää tekniset vaatimukset, jotka on esitetty Fingridin yleisissä liittymisehdoissa (YLE). Liittymisehtoja noudattamalla varmistetaan järjestelmien tekninen yhteensopivuus. Niissä myös määritellään sopimuspuolten liityntää koskevat oikeudet ja velvollisuudet. Yleisten liittymisehtojen lisäksi voimalaitosten tulee täyttää Fingridin järjestelmätekniset vaatimukset (VJV). Asiakas huolehtii Fingridin mukaan omaan sähköverkkoon suoraan tai välillisesti liittyvien osapuolien kanssa siitä, että myös niiden sähköverkot ja niihin liittyvät laitteistot täyttävät kantaverkkoa koskevat liittymisehdot ja järjestelmätekniset vaatimukset. Kustakin liitynnästä sovitaan erillisellä liittymissopimuksella tapauskohtaisesti.

Fingrid pyytää huomioimaan hankkeen suunnittelussa, että alueen voimajohtoverkkoa mahdollisesti kehitetään tulevaisuudessa. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti luonteva paikka uusille voimajohtoille on nykyisten voimajohtojen käytävässä, joten tulevaisuudessa niihin kohdistuu yhä enemmän kehittämispainetta.

Fingrid ei ota lausunnossaan kantaa sähkötekniisiin asioihin.

Järvi-Suomen Energia pyytää huomioimaan hankesuunnitelmassa olemassa olevan Järvi-Suomen Energian suurjännitelinjan sekä maakuntakaavayhdistelmässä esitetyn voimalinjan yhteystarpeen.

Kaavoitus

Etelä-Savon maakuntaliitto toteaa, että maakuntaliitossa laadittavana oleva Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaava, joka käsittelee seudullisen kokoluokan (≥ 7 tuulivoimalaa) potentiaalisia tuulivoimala-alueita Etelä-Savossa, on ehdotusvaiheessa. Maakuntakaavaehdotuksessa on osoitettu myös HUUHTIMÄEN tuulivoimala-alue ja kaavaehdotus tulee julkisesti nähtäville syksyllä 2024. Maakuntakaavan arvioitu hyväksymisaika on joulukuu 2024. Koska HUUHTIMÄELLE suunnitellaan seudullisen kokoluokan tuulivoimala-alueita, on liiton mukaan hyvä lisätä myös maakuntakaavan laadinnan arvioitu aikataulu kuulemisvaiheeseen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa.

Maakuntaliitto katsoo, että HUUHTIMÄEN tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostukseen tulee päivittää maakuntakaavaa koskeva teksti maakuntakaavaehdotuksen mukaiseksi (alueen merkintä ja määräykset hieman muuttuneet).

Keski-Suomen liitto toteaa 2024 voimaan tulleen Keski-Suomen maakuntakaavassa 2040 olevan yhteensä 19 seudullisen kokoluokan tuulivoima-aluetta (vähintään 10 voimalan kokonaisuudet). Seudullisen kokoluokan tuulivoima-alueita ei kyseisessä kaavassa ole merkitty lähelle Huuhtimäen suunniteltua hankealuetta.

Liitto kehottaa jatkovalmistelussa mahdollisuuksien mukaan lieventämään hankkeen merkittäviä haitallisia vaikutuksia myös Keski-Suomen maakunnan alueella ja huomioimaan myös yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa.

Viestintäyhteydet

Tietoliikenneoperaattoreiden ja -viranomaisten (Cinia Oy, Elisa Oyj, Digita, Telia, Telia Towers Finland Oy, Traficom) lausunnoissa kehoitetaan huomioimaan tuulivoimaloiden vaikutukset radiojärjestelmiin ja varoitetaan tuulivoimaloiden mahdollisista vaikutuksista TV-vastaanoton laatuun sekä matkaviestinverkkojen kentänvoimakkuuteen ja signaalin laatuun. Lisäksi muistutetaan, ettei hankkeen vaikutusalueelle jatkossa voi rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Traficom mukaan on tärkeää varmistaa, että TV- ja matkaviestinpalvelut sekä tutkat ja radiolinkit toimivat myös jatkossa riittävän häiriöttömästi. Pienilläkin muutoksilla tuulivoimaloiden sijoittelussa voi olla ratkaiseva merkitys alueen radiojärjestelmien toimintaan. Traficom katsoo, että eri osapuolten tulisi tehdä yhteistyötä jo tuulivoimaloiden suunnitteluvaiheessa ja pyrkiä valitsemaan tuulivoimaloiden sijainti niin, ettei häiriöitä radiojärjestelmille aiheudu tai että ne ovat poistettavissa.

Traficom suosittelee tuulivoimahankkeesta vastaavaa olemaan yhteydessä kaikkiin tiedossa oleviin radiojärjestelmien omistajiin lähialueilla. Riittävänä koordinoitietäisyytenä on pidetty noin 30 kilometriä.

Radiopaikannusjärjestelmien ja radiolinkkien käyttäjiä sekä teleoperaattoreita tulisi aina informoida tuulivoimahankkeesta.

Digita muistuttaa, että antenni-tv -lähetyksiä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutusten arvioinnissa.

Digita katsoo, että tuulivoimahankkeesta vastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi sekä otettava vastuu häiriöiden poistamisesta sekä niistä aiheutuvista kustannuksista.

Huuhtimäen tuulivoimahanke voi Digitan mukaan muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisten tuulivoimahankkeiden kanssa.

Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet.

Liikenne

Väylävirasto ja Pohjois-Savon ELY-keskuksen Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue pitävät saavutettavuusselvityksen laadintaa erittäin hyvänä ja muistuttavat, että tuulivoimalan osien varastointiin ja kuljetusreittien selvittämiseen tulee kiinnittää huomiota riittävän ajoissa. Liikenteellisten vaikutusten arvioinnin sisältö vaikuttaa sinänsä varsin kattavalta.

Väyläviraston näkemyksen mukaan tuulivoimaloiden sijaintien jatkosuunnittelussa on huomioitava, että suositeltu vähimmäisetäisyys (torni + lapa + suoja-alue liikenneväylän keskeltä lukien) maanteihin toteutuu.

Liikenneviranomaiset huomauttavat, että Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa laatinut selvityksen tuulivoimarakentamisesta tienpitäjän näkökulmasta selkeyttääkseen ja sujuvoittaakseen toimintaa eri osapuolten kesken (Tuulivoimarakentaminen tienpitäjän näkökulmasta, ELY-keskuksen raportteja 10/2023).

Saavutettavuusselvityksessä tulee ELY-keskuksen mukaan kartoittaa tarkasteltavan tuulivoimapuiston osalta riittävällä tarkkuudella mm. seuraavia liikenteellisiä asioita:

- Tuulivoimapuiston ympärillä oleva maantieverkko ja yhteydet lähialueen satamiin
- Arvio tuulivoimahankkeen maantieverkolle synnyttämästä raskaan liikenteen määrästä, liikennehuipuista, kuljetusten aikaikkunoista sekä tyhjänä ajojen säännöllisyydestä
- Arvio tuulivoimaloiden määrästä ja koosta, jolloin voidaan pääkomponenttien kuljetusten mitat ja massat
- Raskaan liikenteen kuljetusten potentiaaliset reittivaihtoehdot (kiviaines- ja betonikuljetukset, pääkomponenttien kuljetukset, suurmuuntajakuljetukset); arvioinnissa on otettava huomioon reittien varrella oleva asutus, koulut ja muut erityiskohteet sekä kuljetusten vaikutukset niihin (turvallisuus, melu, tärinä, pöly jne.)
- Kuljetusten vaatimat maantieverkon muutostoimenpiteet karkealla tasolla eri reiteillä ja niiden toteuttamiskelpoisuus
- Alustava arvio muutostoimenpiteiden toteuttamisen lupakäsittelystä tai tarpeesta suunnittelu- ja toteuttamissopimuksen tekemiseen ELY-Liikenteen kanssa

Mikäli hankealueen lähellä sijaitsevia valtion maanteitä on tarpeen merkittävästi parantaa, se voi ELY-keskuksen mukaan edellyttää tie- tai rakennussuunnitelmien sekä suunnittelu- ja toteutussopimusten laadintaa tuulivoimatoimijan ja Pohjois-Savon ELY-keskuksen (Tienpidon suunnittelu -yksikkö) kesken. Maanteiden varren kaapeloinnit edellyttävät sijoittamislupia ja liittymien parantaminen liittymälupia Pirkanmaan ELY-keskuksen Liikenteen keskitetyistä asiakaspalveluista.

Väylävirasto muistuttaa, että maanteiden, siltojen ja rumpujen kantokyky on varmistettava hyvissä ajoin ennen voimaloiden kuljetuksia. Jos rakenteiden vahvistamiselle tai mahdollisten tasoliittymien ym. parantamistoimille, kuten tasoristeyskansien vahvistamiselle ja leventämiselle, todetaan tarvetta, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Tämä koskee myös mahdollista valaisinpylväiden ja liikennemerkkien väliaikaista siirtoa sekä liittymien avartamista. Ensisijaisesti tuulivoimalakuljetukset tulisi Väyläviraston mukaan suunnitella muuta reittiä kuin rautatien tasoristeysten kautta. Jos tasoristeyskäyttö lisääntyy tuulivoimaloiden rakentamisaikaisen liikenteen takia merkittävästi tai sen käyttötarkoitus muuttuu, on tienpitäjän haettava lisääntyvään tai muuttuvaan käyttöön oikeuttava Väyläviraston lupa.

Väylävirasto muistuttaa, että kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädetään. Työhön, joka kohdistuu maantiehen tai tapahtuu tiealueella tai edellyttää liikenteen ohjausta ja varoittamista liikennemerkkein, on oltava ELY-keskuksen lupa. Lupa tarvitaan myös rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen tiealueelle.

ELY-keskus muistuttaa, että suunnittelussa tulee myös huomioida kelirikkoajan mahdolliset rajoitteet kuljetuksille sekä arvioida rakentamisen aikaiset liikenteen vaikutukset lähialueen asukkaiden päivittäiseen liikkumiseen (mm. koulukuljetukset).

Elinkeinot

MTK-Kangasniemi pyytää huomioimaan, ettei tuulivoimaloista ja niiden siirtovoimajohdoista aiheutuisi merkittävää haittaa maatalouden harjoittamiselle tai ruoantuotannolle (esim. peltolohkojen pilkkoutumista). Järjestö myös esittää, että 5 kilometrin lähialueilla kartoitettaisiin ne maatilat, joissa on tuotantoeläimiä sekä arvioitaisiin melun vaikutuksia niihin. Lisäksi MTK toivoi tutkimustietoa tuulivoimalan lavoista irtoavan materiaalin mahdollisista haitoista peltoviljelyyn ja tuotantoeläimiin.

Maataloutta harjoitetaan lähiympäristössä (5 km etäisyydellä hankealueesta) arviointiohjelmassa mainituiden Kokonkylän ja Pyyvinkylän lisäksi myös Varpuniemessä ja Koittilan suunnassa.

Suomen metsäkeskus esittää, että osana elinkeinovaikutuksia YVA-prosessin yhteydessä arvioitaisiin laajasti myös vaikutuksia alueella harjoitettavaan metsätalouteen. Metsäkeskus muistuttaa sen avoimesta metsävara- ja luontotiedosta, joka on vapaasti hyödynnettävissä vaikutusten arviointiin. Metsäkeskukselle voi tehdä tietopyyntöjä suunnittelutyön tueksi, josta on hyötyä esimerkiksi metsänomistajien tavoittamisessa ja luontokartoituksissa.

Metsäkeskus näkee hyvänä, että valmistelussa huomioidaan käytöstä poistuvan metsäpinta-alan määrä hehtaareina sekä tuulivoimapuiston alueen että suurjännitelinjojen osalta. Lisäksi tulisi arvioida käytöstä poistuvan metsäpinta-alan vaikutus alueen hiilinieluun. Lisäksi Metsäkeskus esittää, että hankkeeseen sisällytetään rakennusaikana väliaikaisesti käytettyjen alueiden ja mahdollisen purkamisen jälkeen vapautuvien alueiden metsityksestä huolehtiminen osana maisemointia.

Metsätalouden käyttöön osoitettavilla alueilla tulee metsäkeskuksen mukaan välttää metsien hoidon ja käytön päällekkäistä ohjaamista yleiskaavalla, sillä metsien hoidosta ja käytöstä on säädetty metsälaisissa.

Metsäkeskus muistuttaa, että metsälaki on voimassa yleiskaavan M-alueilla ja että on selkeää, että metsätalousvaltaisten alueiden metsiä hoidetaan ja käytetään metsälain säädösten nojalla.

Kangasniemen Yrittäjät ihmettelee miksi hankkeen lähialueen yrityksille ei lähetetä vastaavaa kyselyä kuin alueen asukkaille ja pohtii onko yrityksiä edes kartoitettu. Järjestö toivoo, että hankkeen yrityksiin kohdistuvia vaikutuksia arvioitaisiin perusteellisemmin ja kuunneltaisiin millaisia ajatuksia lähialueen yrittäjillä on hankkeeseen liittyen.

Melu ja välke, muut terveysvaikutukset

Mikkelin seudun ympäristöpalvelut katsoo, että melumallinnus tulee laatia pahimman mahdollisen tilanteen mukaisilla tiedoilla (10 MW:n ja 300 metriä korkeiden voimaloiden) ja että kaikkia selvitystuloksia tulee arvioida tarvittaessa myös voimalakohtaisesti.

Ympäristöpalvelut täsmentää, että Huuhtimäen tuulivoimahankkeessa ympäristöluvan tarpeen määrittää Mikkelin seudun ympäristöpalvelut/ ympäristölautakunta. Ympäristölupa voidaan vaatia haettavaksi hankkeen valmistumisen jälkeen, kun toiminnanharjoittajan teettämällä seurantamelumittauksilla on osoitettu, että tuulivoimaloista aiheutuva melutaso lähimpien asuinrakennusten tai vapaa-ajanasuntojen piha-alueilla ylittää Valtioneuvoston asetuksessa 1107/2015 annetut tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvot. Ympäristöpalvelut muistuttaa, että ympäristölupatarve voi syntyä myös välkevaikutuksista ja ettei sitä voida vaatia haettavaksi etukäteen, koska ympäristönsuojelulaki ei suoraan edellytä sitä.

Ympäristöpalveluiden näkemyksen mukaan vertailtaessa laskettua pienitaajuista melua sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen 545/2015 toimenpiderajoihin, on YVA-ohjelmassa esitettävä, kuinka sisätilojen pienitaajuinen melu arvioidaan ja erityisesti millaista rakennuksen ulkovaipan ääneneristävyyttä arvioinnissa käytetään. Huuhtimäen alueella sijaitsevat rakennukset saattavat olla osittain iäkkäitäkin, jolloin voidaan arvioida, ettei ääneneristävyys näissä rakennuksissa ole nykyvaatimusten mukaisella tasolla.

Kohdan 8.8. sisältö tulee ympäristöpalveluiden mukaan muuttaa muotoon: *Arviointiselostuksessa tulee vaatia ehdotus hankkeen seurantaohjelmaksi. Siitä tulee käydä ilmi, miten toiminnanharjoittaja seuraa tuulivoimaloista aiheutuvia melupäästöjä ja välkevaikutuksia voimalan mahdollisen rakentamisen ja käyttöön ottamisen jälkeen.*

Salmenkylän metsästysseura ry:n metsästysmaat rajoittuvat hankkeen eteläreunaan ja seura katsoo, että hankkeesta aiheutuu varmuudella melu-, välke- ja jäähaittoja sen alueelle - etenkin kodalle, joka sijaitsee noin kilometrin etäisyydellä eteläisimmästä myllystä.

Huuhtimäen voimalat tulisivat suunnitelmien mukaan 500 metrin päähän toisistaan, mitä Synsiön seudun Kyläseura ry pitää aivan liian lyhyenä etäisyytenä ja katsoo sen voivan johtaa ennakoimattomien melujen kasvamiseen. Yhdistyksen mukaan 100 metrin lapapituudella olevien voimaloiden tulisi sijoittua 1,6 kilometrin etäisyydelle toisistaan. Yhdistys viittaa Keski-Savon ympäristötoimeen, jonka mukaan tuulimyllyjä ei saisi sijoittaa alle kahden kilometrin päähän asutuksista. Nyt kahden kilometrin sisälle jäisi 23 asuinrakennusta ja 10 lomarakennusta, 2-5 kilometrin säteelle 101 asuinrakennusta ja 130 lomarakennusta.

Yhdistys toteaa lavoista irtoavan mikromuovin olevan tutkimusten perusteella ympäristölle ja terveydelle haitallisia ja voivan aiheuttaa tiiviin asutuksen keskellä merkittäviä terveysvaikutuksia.

Tuulia Järvi-Suomi ry toteaa tuulivoiman siivistä irtoavan mikromuovia 200-300 m korkeudessa ja leviävän laajalle alueelle metsään, joten sitä ei voi verrata renkaiden kulumiseen tai vaatteiden pesuun.

Sosiaaliset vaikutukset

Aluehallintovirasto (AVI) korostaa, ettei ota kantaa yksittäisen hankkeen mahdollisesti aiheuttamiin yksittäisiin riskeihin ja haittatekijöihin, etenkin jos niiden ennakoidaan rajautuvan paikallisesti.

AVI katsoo, että ihmisiin kohdistuvien vaikutusten osalta arvioinnin tekijöillä tulisi olla erityisasiantuntemusta kyseisiltä aloilta. Lisäksi eri asiantuntijoiden vastuualueet ja roolit tulisi kuvata selkeästi aineistossa ja myös asiantuntijoiden kokemus- ja koulutustaustaa tai opintojen painotusta vastaavista tehtävistä tulisi kuvata riittävällä tarkkuudella.

AVI korostaa, että sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa tulee painottaa yhtäläisesti niin myönteisiä kuin kielteisiäkin tekijöitä. Arvioinnissa olisi aluehallintoviraston näkemyksen mukaan hyvä ottaa vertailukohtaksi jo toteutuneiden tuulivoimatuotantoalueiden lähialueilla asuvien ihmisten kokemukset ja näkemykset.

Aluehallintoviraston katsoo, että sekä ympäristöterveydenhuollon (terveydensuojelu) että sosiaaliviranomaisen (rakenteellinen sosiaalityö) edustus olisi perusteltua erilaisissa suunnittelu- ja seurantaryhmissä projektin eri vaiheissa.

Huhtimäen hankkeen osalta AVI katsoo keskeisimmiksi terveydensuojeluviranomaisiksi Mikkelin seudun ympäristöpalvelut, Keski-Savon ympäristötoimen sekä tarpeen mukaan Keski-Suomen terveydensuojeluviranomaisen. Rakenteellisen sosiaalityön osalta AVI katsoo asianosaiseksi Etelä-Savon hyvinvointialueen, mahdollisesti myös Keski-Suomen hyvinvointialueen.

Aluehallintovirasto muistuttaa, että kyselyjen tekeminen vaatii asiantuntemusta ja tahtoa saada selville alueen asukkaiden todelliset mielipiteet. Asukaskyselyiden tarkoitus, rakenne, sisältö sekä tulosten arviointi, raportointi ja hyödyntäminen pitäisi olla selvillä ennen selostusvaihetta, jotta siihen voitaisiin ottaa lausunnoissa kantaa.

Luonnonarvot

Mikkelin seudun ympäristöpalvelut huomauttaa, että myös lampikorento kuuluu luontodirektiivin liitteen IV lajeihin ja esittää, että hankealueelta laaditaan myös korentoselvitys. Ympäristöpalvelut muistuttaa, että suunnitellut maastokäynnit tulee kohdistaa riittävällä tavalla myös hankealueen tie- johto- ja kaapeliverkoston alueelle. Myös kasvillisuus- ja luontotyypiselvitykset tulee ympäristöpalveluiden mukaan kohdentaa nosturipuomin kokoamisalueelle.

Ympäristöpalvelut katsoo, että selvitysten valmistumisen jälkeen on syytä koota kaikki alueelta todennetut luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat kohteet, uhanalaisten lajien havainnot, vesilain tarkoittamat luonnontilaiset pienvedet, muut arvokkaat pienvedet ja muut huomionarvoiset luontokohteet ja kaikki rakentamiseen tarvittavat alueet (kokoamisalueet, nosturipuomin kokoamisalueet, tiet, kaapelit, pysäköinti-, varastointi- ja parakkialueet) samalle kartalle, jotta luontoympäristöön kohdistuvien vaikutusten arviointi on selkeämpää.

Arviointiselostuksessa tulee ympäristöpalveluiden mukaan esittää kuinka Huhtimäen tuulivoimahanke vaikuttaa Vetosuon alueella sijaitsevaan Taimin luonnonsuojelualueeseen ja sen suojelun perusteena oleviin luontoarvoihin.

Luontoselvityksissä tulee myös arvioida onko Makolammen itäpuolella sijaitseva lampi sellainen vesilain 11 §:n tarkoittama pienvesi, jonka luonnontilan heikentäminen on kielletty.

Salmenkylän metsästysseura ry:n mukaan YVA-tutkimukset on tehty aivan liian pintapuolisesti, ajankohdat ovat olleet puolueellisia eikä muuttolintureittien kartoitus ole osunut päämuuton ajankohtaan. Tästä syystä tiedot eivät ole sen mukaan luotettavia.

Luonnonvarakeskus (Luke) huomauttaa, että kanalintujen esiintymisen selvittämiseksi suunnittelualueella olisi hyvä tehdä soidinpaikkaselvitykset useampana peräkkäisenä vuotena. Tällöin selvitys antaisi paremman kuvan alueen merkityksestä kanalinnuille, kuin yksittäisenä keväänä tehty selvitys.

Hankealueella voi sijaintinsa puolesta Luken mukaan esiintyä kaikkia neljää suurpetoa. Direktiivilajien asuttamilla alueilla on otettava huomioon muun tuulivoimarakentamisen ja maankäytön yhteisvaikutus paikallis- tai osapopulaatitasolla kaikkien kyseisten lajien elinmahdollisuuksien muutoksiin. Luke huomauttaa myös, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille ja lajin esiintymisalueille (esim. suurpedot) suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita.

Tuulia Järvi-Suomi ry katsoo, että vaikutusten arviointi noin 100 m etäisyydellä voimaloiden rakennuspaikoilta ei riitä, vaan etäisyyden pitää olla vähintään 350 m. Lintujen muuttoreittien tarkastelu 5 km ei riitä, yhteisvaikutukset tulee arvioida Toivakka -Joutsa - Kangasniemi – Pieksämäki -linjan hankkeiden suunnitelmista 60-70 km matkalta 90 voimalan yhteisvaikutusten kannalta.

Tuulia Järvi-Suomen mukaan alueella esiintyy kaikkia neljää suurpetoa, mikä sen mielestä kuvaa alueen erämaisyyttä. Yhdistyksen mielestä YVA-arvioinnissa on tarkistettava metsälain 10 §:n kartoitetut ja kartoittamattomat kohteet ja laadittava lähdekartoitus. Yhdistyksen mukaan alueella on kaksi isompaa lampea ja yksi pieni.

Kulttuuriympäristöt ja maisema

Savonlinnan museo ja Keski-Suomen museo huomauttavat, että Huuhtimäen tuulipuiston vaikutusalueelle sijoittuu valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävien kohteiden lisäksi myös paikallisesti merkittäviä kohteita, joihin kohdistuvat vaikutukset tulee niin ikään tunnistaa YVA-menettelyssä. Lähimpänä hankealuetta sijaitsevat kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet ovat Kokko ja Peltomäki, jotka sijaitsevat alle kahden kilometrin päässä hankealueesta ja on inventoitu Etelä-Savon kulttuuriperintötietokantaan.

Tietokannassa on myös muita kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita, jotka tulee lisätä kartalle ja joihin kohdistuvat vaikutukset tulee huomioida hankkeessa.

Ihmisen havaintokorkeudelta tehdyt valokuvasoitteet ovat Savonlinnan museon mielestä hyvä apu maisemavaikutuksia arvioitaessa ja niitä on museon mukaan hyvä olla tarpeeksi useasta paikasta. Museo katsoo, että ohjelmassa mainitut katselupisteet ovat hyviä ja muistuttaa, että suunnittelun ja selvitysten edetessä voi tulla tarve lisätä katselupisteitä.

Synsiön seudun Kyläseura ry on huolissaan hankkeen negatiivisista vaikutuksista alueen houkuttelevuuteen, Suomen korkeimmat voimat tulisivat vaikuttamaan maisemaan laajalla alueella ja merkittävästi.

Tuulia Järvi-Suomi ry:n mukaan valokuvasoitteet tulee laatia kaikkien 1-3 km etäisyydellä olevien talojen ja lomapaikkojen pihoista sekä Synsiön Siikaniemestä useasta paikasta. Lentoestevalojen havainnekuvien (flash- ja punavalot) tulee olla totuudenmukaisia ja sekä kesä- että talvimaisemassa. Havainnekuvat on yhdistyksen mukaan tehtävä 3d-mallinnuksella ja useilla videosoitteilla.

Roottorin pyörivä liike on yhdistyksen mukaan havainnollistettava kaikkina vuodenaikoina, päivällä, yöllä ja hämärässä sekä niin, että siipiin heijastuva valo esitetään.

Yhdistys katsoo, ettei 30 km säde riitä maisemavaikutusten tarkastelussa, vaan että on arvioitava myös Toivakan, Leivonmäen, Kangasniemen ja Pieksämäen hankkeiden yhteisvaikutukset.

Maisemallisesti tärkeiden virkistysalueiden ja -kohteiden karttaan on lisättävä Sinivuoren luontopolku ja kota sekä Sienijärven uimaranta.

Turvallisuus

Etelä-Savon pelastuslaitos viittaa Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston pelastusjohtajien 12.2.2014 päivättyyn kirjeeseen tuulivoimaloiden kaavalausunnoissa huomioitavista asioista. Kirjeessä suositellaan yli 1 MW tuulivoimaloille 600 metrin turvaetäisyyttä asutukseen sekä vaarallisten aineiden laitoksiin ja varastoihin, ellei tuulivoimalalle laadittu vaaranarviointi edellytä tätä pienempää tai suurempaa etäisyyttä.

Pelastuslaki (379/2011) edellyttää rakennuksen omistajalta ja haltijalta sekä toiminnanharjoittajalta huolellisuusvelvollisuutta, omatoimista varautumista sekä pelastussuunnitelman laatimista. Koska pelastustoimella ei ole mahdollisuutta sammuttaa tuulivoimaloiden konehuonepaloja, tulisi toiminnanharjoittajan varautua omatoimisesti tuulivoimaloiden konehuonepaloihin. Käytännössä tämä edellyttää automaattista paloilmoitusta sekä automaattista sammutuslaitteistoa.

Paloturvallisuuden suunnittelun pohjana suositellaan käytettävän Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK:n laatima ohjeistus ”Tuulivoimaloiden paloturvallisuus” (SPEK opastaa 28) sekä Finanssialan Keskusliiton ohjetta Tuulivoimalan vahingontorjunta (28.5.2013).

Pelastuslaitos kehottaa varaamaan mahdollisuuden nopeaan ja esteettömään vedenottoon joko luonnonvesilähteestä tai rakennetusta verkostosta tuulipuiston läheisyydestä. Alueen ajoyhteyksien suunnittelussa ja rakentamisessa tulee pelastuslaitoksen mukaan huomioida raskaan pelastuskaluston toimintaedellytykset tuulivoimapuiston alueella ja teiden kantavuuden on oltava riittävä myös raskaille ajoneuvoille. Lisäksi tiealueiden osalta tulee huomioida voimaloista syntyvä jäävaara.

Salmenkylän metsästysseura ry katsoo, että mikäli on olemassa vaara jään putoamisesta, tulee se tuoda selvästi esiin jo suunnitteluvaiheessa eikä sitten, kun hanke on valmis. Seura ihmettelee miksi haittavaikutuksista ei outojen laskentakaavojen sijaan tuoda julki tutkimustietoa, vaikka Suomessa on jo paljon toiminnassa olevia voimaloita.

Vesistöt

Pyyvin- Ramintien yksityistien hoitokunta tuo esiin huolensa alueen vesistöistä, sillä laajojen voimalakenttien ja tiestön puroihin ohjautuvat hulevedet voivat aiheuttaa alajuoksulle tulvapiikkejä. Hankealueella sijaitsee kaksi puroa, Tuomikonpuru ja Kilpipuru, joista edellinen laskee etelään ja on hoitokunnan mukaan keväisin ääriään myöten täynnä, osin levittäytynyt uoman ulkopuolelle. Nykyisellään vesimassat on pystytty ohjaamaan Pyyvintien alitse kahdella rummulla (1000 mm ja 500 mm). Mikäli alueen vesitalouteen tulee muutoksia, katsoo hoitokunta hulevesien hallinnan vaarantuvan.

Ramintiellä Makolammesta laskeva Kilpipuru ohjaa vedet Ylänejokeen, joka laskee Synsiöjärveen. Hoitokunta katsoo, että voimala WT5 voisi jopa muuttaa luontaisia veden laskusuuntia sijoituttuaan ns. vedenjakaja-alueelle. Näihin seikkoihin vedoten hoitokunta näkee tarpeelliseksi vaatia hankkeelta ympäristölupaa.

Mikkelin seudun ympäristöpalvelut toteaa, että tuulivoimaloiden rakentamisvaiheessa hankealueella tehtävät maanrakennustyöt voivat aiheuttaa paikallisia ja lyhytkestoisia vaikutuksia pintavesien määrään ja laatuun ja sitä kautta vesieliöstöön. Rakentamistoimenpiteiden aikana poistetaan pintamaata, mikä saattaa lisätä pintavesiin kohdistuvaa valuntaa ja kiintoaineskuormitusta sekä turvemaita humus-, ravinne- ja rautakuormitusta. Huumtimäen hankealueella on runsaasti turvemaita ja turvemaita tehtyjen maanmuokkaustoimenpiteiden on todettu aiheuttavan suurimmat kiintoaine- ja humuskuormitukset vesistöihin.

Huuhtimäen hankealueen maaperä vaihtelee suurimmaksi osaksi sekalajitteisen maalajin, sekä paksun turvekerroksen välillä, jota esiintyy alueen soilla. Ympäristöpalvelut katsoo, että alueen rakentamisen aikaisten vesistövaikutusten torjuntaan on syytä kiinnittää erityistä huomiota. Esim. Synsiönjärven ekologinen tila on erinomainen, eikä sellaisia toimia tulisi aiheuttaa, jotka voivat vaikuttaa nykyistä ekologisen tilan luokitusta heikentävästi.

Osallistaminen

Hanke koskee 300 metriä korkeita tuulivoimaloita, jollaisia ei ole aiemmin Suomessa rakennettu. Koska näin suurista voimaloista ja niiden vaikutuksista ei löydy kokemuksia ja faktatietoja Suomesta, katsoo Synsiön seudun Kyläseura ry vaikutusten arvioinnin perustuvan siten mallinnuksiin mm. melun, terveysvaikutusten ja saatujen taloudellisten hyötyjen perusteella. Mallinnusten tulisi yhdistyksen mukaan ehdottomasti olla valmiita ennen kuin alueen asukkailla kysytään kantaa asiaan.

Tuulia Järvi-Suomi ry katsoo, että asukaskysely pitää tehdä 10 km säteellä kaikilla asukkailla ja kiinteistön omistajille. Tiedottaminen tulee toteuttaa ilmoituksilla lehdessä kunnan sivuilla ja somessa, että kaikki tavoitetaan. Kontrolliarvioinnit pitää yhdistyksen mukaan tehdä riippumattomasti tai muiden hankkeiden arvioijien toimesta.

Ilmastovaikutukset

Tuulia Järvi-Suomi ry katsoo, että vaikutusten arvioinnissa tulee tehdä ympäristötaselaskelma, jossa huomioidaan voimaloiden valmistuksen, kuljetusten ym. vaikutukset ilman laatuun. Laskelma on tehtävä esimerkiksi samalle voimalatyypille kuin melumallinnus. Todelliset kuljetusten määrät ja materiaalit (betoni ja harjateräs) on yhdistyksen mukaan arvioitu ohjelmassa väärin.

Muita huomioita

Tuulia Järvi-Suomi ry tuo esiin mm. seuraavia kommentteja/korjauksia:

- Voimaloiden etäisyyden toisiinsa tulee olla 5x tai 8x roottorin halkaisija
- Haruksista putoavat jäät tulee huomioida ja aidata voimalat vapaan liikkuksen estämiseksi
- YVA:ssa tulee esittää, miten purkaminen järjestyy, jos purkuvakuudet eivät riitä
- Metsästyksen kieltä vaaditaan alueelle, erityisesti latvalinnuston ampuminen alueen ulkopuoleltakin on riski

Kangasniemen kunta pyytää käsittelemään sille tehdyn tuulivoimaa koskevan kuntalaisaloitteen YVA-menettelyn yhteydessä.

Yhteenveto mielipiteistä

Vajaassa puolessa annetuista mielipiteistä vaadittiin, ettei hanketta toteuteta lainkaan ja joissakin mielipiteissä vaadittiin voimaloiden määrää ja/tai kokoa pienemmäksi.

Vaikutukset väestöön

Elinolot, viihtyvyys, terveys

Osassa mielipiteistä katsotaan voimaloiden aiheuttavan asumisen olosuhteisiin suuria muutoksia ja haittoja: meluongelmaa, välkettä, pimeällä lentovalojen välkkymistä. Voimaloiden ja asumisen välille vaaditaan kolmen, jopa viiden kilometrin ”suojaetäisyyttä”. Yhdessä mielipiteessä ollaan huolissaan viestintäyhteyksiin aiheutuvista häiriöistä. Muutama vastaaja on huolissaan jään putoamisen ja tulipalojen aiheuttamista turvallisuusriskeistä.

Pelko hankkeen vaikutusalueen kiinteistöjen arvon alenemisesta käy ilmi useammasta mielipiteestä ja kiinteistöjen arvonmuutosta vaaditaan yhdeksi YVA-menettelyssä arvioitavaksi vaikutukseksi.

Yksittäisessä mielipiteessä hankealueen läheisyydessä todetaan olevan lomakiinteistöjen rakentamispainetta. Yhdessä vastauksessa hankkeen pelätään jopa estävän kiinteistöjen käyttämisen alkuperäiseen tarkoitukseensa ja myös estävän lisärakentamisen omalle maalle.

Joissakin mielipiteissä arvellaan sienestyksen, marjastuksen ja muun virkistyskäytön loppuvan alueella. Muutamassa mielipiteessä vaaditaan selvitystä mikromuovista ja sen aiheuttamista ympäristöhaitoista.

Arviointiohjelmasta huomautetaan puuttuvan siinä mainittujen Sinivuoren luontopolun ja kodan sekä Sienijärven uimarannan etäisyydet voimaloihin.

Asukaskyselyyn toivotaan liitettävän monipuolisia havainnekuvia hankkeen maisemavaikutuksista ja siitä toivotaan tiedotettavan mahdollisimman kattavasti eri medioissa.

Melu- ja välkevaikutukset

Suurin osa annetusta palautteesta koskee tuulivoimaloiden pääasiassa ihmisiin kohdistuvaa melu- ja välkehaittaa. Melun ja etenkin infraäänen katsotaan aiheuttavan myös terveydellistä haittaa. Joissakin mielipiteissä todetaan, että arviointiohjelmassa vähätellään ylipäättään voimaloiden aiheuttamia häiriöitä.

Elinkeinot

Yhdessä mielipiteessä pelätään melun ja välkkeen häiritsevän koti- ja tuotantoeläimiä useamman kilometrin etäisyydelle. Hankkeen myös katsotaan uhkaavan paikallisen luomutilana ja taiteilijaresidenssinä toimivan kulttuurihistoriallisesti merkittävän tilan toimintaa.

Maisema ja kulttuuriympäristöt

Suurin osa vastaajista kokee hankkeen maisemahaitat merkittäviksi, erityisesti seudun vesistöjen osalta. Joissakin vastauksissa myös öinen valosaaste huolettaa.

Kolmasosa katsoo paikalliseen kulttuuriperintöön sekä myös valtakunnallisesti merkittävään ympäristöön kohdistuvan haitallisia vaikutuksia.

Luonto, biodiversiteetti, ilmasto

Puolet palautteesta koskee luonnonympäristöön kohdistuvia vaikutuksia ja niihin liittyviä puutteita arviointiohjelmassa. Esimerkiksi arviointiohjelmassa esitetyt selvitysalueet koetaan liian suppeiksi ja maastopäivät liian vähäisiksi. Osa katsoo linnuston vaarantuvan hankkeen seurauksena, muutama lepakoiden ja viitasammakoiden, osa riistaeläinten ja metsästyksen. Palautteet sisältävät hyödyllistä havaintotietoa mm. linnustosta (metso, sääksi, viirupöllö, laulujoutsen) ja suurpedoista (susi ja ilves).

Lähes puolet mielipiteen antajista katsoo hakkeella olevan haitallisia ilmastovaikutuksia sen mm. lisätessä metsäkatoa ja pienentäessä hiilinielua. Yhdessä mielipiteessä vaaditaan hankkeesta tehtäväksi ympäristötaselaskelma.

Kolmannes on myös huolissaan hankkeen vaikutuksista luonnon arvokkaisiin elinympäristöihin sekä etenkin hankealueella sijaitsevaan suojelualueeseen. Joissakin mielipiteissä vaaditaan lähdeselvitystä ja tuodaan esiin alueen pienvesiesiintymiä ja niiden arvoja.

Kolmannes vastaajista katsoo voimaloiden sijaitsevan suunnitelmassa liian lähellä toisiaan, minkä uskotaan lisäävän melua ja aiheuttavan tehohäviöitä energiantuotannossa. Arviointiohjelman voimaloiden elinkaarta ja kierrätettävyyttä koskeva osio koetaan kyseenalaiseksi muutamassa mielipiteessä. Lisäksi vaaditaan päästöselvitystä voimaloiden koko elinkaaren ajalta.

Muita huomioita

Tuulivoimaa ylipäätään kritisoidaan joissakin mielipiteissä mm. sen tuotannon vaihtelevuuden vuoksi ja katsotaan, että tuulivoiman edellyttämä säättövoima joudutaan rakentamaan veronmaksajien rahoilla. Yksittäisessä mielipiteessä epäillään sähköverkon vastaanottokapasiteettia ja todetaan alueen poikki kulkevan voimajohtolinjan laajentaminen jatkossa mahdottomaksi.

Kolmannes palautteen antajista katsoo Kangasniemen kunnan vetovoiman heikkenevän hankkeen toteutuessa.

Yksittäisissä mielipiteissä suhtaudutaan epäillen arvioon kunnalle tulevista kiinteistöverotuloista hankkeen toteutuessa ja katsotaan, että tuulivoiman tuomia hyötyjä liioitellaan. Myös hanketta varten vireille laitettua yleiskaavaa kritisoidaan.

Monessa mielipiteessä kyseenalaistetaan hankesuunnitelman perustuminen sellaisiin voimaloihin, joita ei tähän mennessä vielä missään ole rakennettu ja joista ei ole käytönaikaista kokemusta. Siten myös vaikutusten arviointia ei pidetä luotettavana eikä hankkeen maksimitoteutuksen mukaisesti laadittuna.

Joissakin mielipiteissä kyseenalaistetaan selvityksiä tekevien asiantuntijoiden ja tahojen sekä yhteysviranomaisen edustajan riippumattomuus. YVA-menettelyllä ei katsota olevan vaikutusta hankkeen toteuttamiseen (yksittäinen mielipide).

Pieksämäellä vireillä olevien tuulivoimahankkeiden ja 4. vaihemaakunta-kaavaluonnoksessa Kangasniemelle esitettyjen tuulivoima-alueiden yhteisvaikutuksia vaaditaan arvioitaviksi muutamassa mielipiteessä. Yksittäisissä mielipiteissä tuodaan esille hankkeen huomattavat rakentamisaikaiset haitat ja katsotaan arviointiohjelmassa esitetyt rakentamisaikaiset liikennemäärät aivan liian pieniksi.

Hankkeen käsittelyä myös kiitetään (muutamassa) lähinnä riittävästä tiedonsaannista, joskin tieto todetaan osin liiankin runsaaksi ja vaikeatajuiseksi. Pääsääntöisesti hanketta moititaan haittavaikutusten vähättelystä sekä sen viemisestä eteenpäin paikallisten runsaasta vastustuksesta huolimatta. Myös hankealueen vaikutuspiirissä olevien kiinteistöjen haittakorvaukset nostetaan esiin yksittäisissä mielipiteissä. Arviointiselostus halutaan nähtäville lain mahdollistaman täyden kahden kuukauden ajaksi.

Useammassa mielipiteessä hankkeen katsotaan edellyttävän ympäristö- tai vesilain mukaista lupaa ja korostetaan varovaisuusperiaatteen noudattamista kaikessa suunnittelussa.

Yleisötilaisuuden palaute

Yleisötilaisuudessa esiin nousseita asioita olivat mm. meluvaikutukset ja -selvitykset, vesistövaikutukset, vaikutukset lähialueen kiinteistöjen arvoon, liian lyhyt etäisyys asutukseen, vaikutukset ilmastotavoitteisiin, luontoselvitysten teko ja kunnan vetovoiman heikkeneminen. Yleisesti oltiin huolissaan rauhallisen ja viihtyisän asuin- ja lomailualueen muuttumisesta teollisuusalueeksi sekä epäiltiin mielipiteiden esittämisen merkitystä. Lisäksi kerrottiin eläinlajien havainnoista alueella ja peräänkuulutettiin kunnan kantaa hankkeeseen.

6 Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta

Hankekuvaus ja hankkeen vaihtoehdot

Arviointiohjelmassa esitetty hankkeen kuvaus on pääpiirteittäin riittävä tarvittavien selvitysten ja vaikutusten kohdentamisen pohjaksi.

YVA-menettelyn keskeisiin ominaisuuksiin kuuluu hankkeen vaihtoehtotarkastelu. Huuhtimäen osalta on päädytty ratkaisuun, jossa YVA-menettelyssä tarkastellaan ainoastaan yhtä toteutusvaihtoehtoa (VE1). VE1:ssä alueelle sijoitetaan maksimaalinen määrä seitsemän tuulivoimalaa. Ratkaisua perustellaan sillä, että alueen pieni koko sekä sitä halkova voimajohto rajoittavat merkittävästi voimaloiden sijoittelua ja siten toteutusvaihtoehtoja. Annetun palautteen, laadittavien selvitysten sekä arviointityön perusteella hankesuunnitelmaa tarkennetaan. Hankkeesta vastaava katsoo, että mikäli ilmenee tarvetta vaikutusten lieventämiselle, voidaan arviointiselostuksessa käyttää lieventämistoimena esimerkiksi voimalapaikkojen siirtämistä tai niiden määrän pienentämistä.

Yhteysviranomaisen pitää ratkaisua Huuhtimäen tapauksessa perusteltuna ja katsoo sen mahdolliseksi, mikäli hankkeen mahdollisen uuden ratkaisun vaikutukset arvioidaan vastaavalla tarkkuudella ja ne käyvät selkeästi ilmi arvioinnista.

Vaihtoehdon VE 0 kuvaus on jäänyt turhan niukaksi. Alueen kehittymistä tulee kuvailla kattavammin arviointiselostuksessa sekä riittävän laajalta alueelta kunkin vaikutustyyppin mukaan.

Voimaloiden sijoittelu sekä kaapeleiden ja teiden linjaukset tarkentuvat jatkosuunnittelussa laadittavien selvitysten ja hankkeesta saadun palautteen perusteella. Arviointiselostuksessa voimaloiden paikat, tiestö ja kaapelointi tulee esittää yleiskaavan vaatimalla tarkkuudella ja arvioida vaikutukset maksimitoteutuksen mukaisesti.

Hankkeen tekninen kuvaus on osin suppeahko. Voimaloiden kokoa ja rakentamisvaihetta voisi kuvailla tarkemmin ja havainnollistaa kuvilla. Arviointiselostuksessa tulee esittää selkeämmin tiestön, nostoalueiden, perustusten, pysäköintialueiden ym. rakentamisen edellyttämän kiviaineksen tarve eriteltynä sekä hankintapaikka, mikäli se on tiedossa. Arviointiohjelman mukaan rakentamisen aikana tarvittavat väliaikaiset varastointi-, pysäköinti- ja työmaaparakkialueet palautuvat muuhun käyttöön rakentamisen päätyttyä. Tämä edellyttäneen niiden rakennekerrosten poistamista, mikä tulee huomioida vaikutusten arvioinnissa (arvioitu kuljetusmäärä, sijoituspaikka). Voimaloiden perustustapoja on syytä täsmentää selostuksessa voimaloiden sijaintipaikkojen tarkennuttua.

Hankkeesta vastaava perustaa voimaloille purkuvakuuden maanvuokrasopimusten yhteydessä, mitä yhteysviranomaisen pitää erittäin kannatettavana menettelynä. Arviointiohjelmasta käy selkeästi ilmi, että voimaloiden ja niihin liittyvien rakennelmien purkamisessa noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa lainsäädäntöä. Nykyisen lainsäädännön edellyttämät toimenpiteet olisi kuitenkin hyvä esittää. (Korjaus tekstiin: maankäyttö- ja rakentamislain 127 §:n mukaista purkamislupaa edellytetään asemakaava-alueella ja yleiskaava-alueella mikäli kaavassa niin määrätään).

Hankkeen elinkaarikuvausta on syytä tarkentaa arviointiselostuksessa. Voimaloiden ym. rakennelmien purkamisen lisäksi tulee käsitellä nosto-ym. alueiden ennallistamista/maisemointia vaikutuksineen. Purkujätteen määrän arvioinnin tulee perustua hankesuunnitelman mahdollistaman maksimikokoisen tuulivoimalan materiaalmääriin (arviointiohjelman arvio perustuu pienempään voimalaan).

Hankkeen aikataulu olisi hyvä esittää esim. aikajanakaaviossa, jossa näkyisi kaikki YVA- ja kaavaprosessien vaiheet mukaan lukien yleisötilaisuudet sekä seurantaryhmän kokoukset ja viranomaisneuvottelut.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Hankkeen edellyttämät lupa- ja lausuntomenettelyt on tuotu arviointiohjelmassa esiin melko kattavasti.

Tapauskohtaisesti tarvittaviin lupiin ja ilmoituksiin tulee lisätä YVA-menettely, Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja Väyläviraston lausunnoissa esiin tuodut, sekä vesilain (587/2011) mukaiset luvat ja ilmoitukset, joista tarkemmin jäljempänä Pintavedet -osiossa. Arviointiselostukseen on syytä korjata joitakin kohtia lähinnä kaavoituksen ja purkamisluvan osalta. Myös luvanmyöntäjätahot olisi hyvä nimetä.

Kaavoituksen osalta on tässäkin osiossa (33.) tarpeen esittää mahdollisimman ajantasainen tilannekuva. Huuhtimäen tuulivoimahanke edellyttää sellaista kunnan laatimaa oikeusvaikutteista yleiskaavaa, jonka perusteella voimaloille voidaan myöntää rakennusluvut. Etelä-Savon maakuntakaavassa on määritetty seudulliseksi tuulivoima-alueeksi (edellyttää maakuntakaavan merkintää) vähintään seitsemän tuulivoimalan mahdollistava alue. Koska Huuhtimäen hankealuetta ei voimassa olevassa maakuntakaavassa ole osoitettu tuulivoima-alueeksi, ei kyseistä yleiskaavaa voi hyväksyä ennen kuin parhaillaan ehdotusvaiheessa oleva 4. vaihemaakuntakaava on saanut lainvoiman. Etelä-Savon maakuntaliiton tavoitteena on hyväksyä kaava joulukuussa 2024.

YVA-menettelyn ja siihen liittyvän osallistumisen järjestäminen

Hankkeesta vastaava on kutsunut koolle seurantaryhmän tukemaan arviointityötä ja kaavoitusta (kokoonpano käy ilmi arviointiohjelmasta). Seurantaryhmä kokoontui arviointiohjelman käsittelyä varten 17.4.2024 Teams-yhteydellä. Kokouksessa esiteltiin hanketta ja arviointiohjelman luonnosta sekä keskusteltiin enimmäkseen ihmisiin kohdistuvista, mutta myös luonto-, maisema- ja vesistövaikutuksista.

Arviointiohjelmasta järjestettiin yleisötilaisuus 20.5.2024 klo 17-19 Kangasniemen kunnantalossa. Osallisilla oli mahdollisuus lähettää konsultille ennakkoon hanketta koskevia kysymyksiä sekä seurata tilaisuutta suoratoistona (Youtube). Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa oli läsnä 65 henkilöä ja suoratoistona tilaisuutta seurasi enimmillään 56 kuulijaa. Ennakkoon lähetettiin yksi kysymys. Yleisötilaisuudessa esiin nousseita asioita olivat mm. luontoselvitysten toteuttaminen, meluvaikutukset ja niiden arviointi, mielipiteiden huomioiminen, liian lyhyt etäisyys asutukseen, kunnan vetovoiman heikkeneminen, vaikutukset ilmastotavoitteisiin sekä pintavesivaikutukset.

Arviointiohjelman mukaan seurantaryhmä kokoontuu seuraavan kerran YVA-selostusvaiheessa, jolloin pidetään myös toinen yleisötilaisuus.

Arviointiohjelmaa koskeva kuulutus oli YVA-lain mukaisesti nähtävillä kaikissa hankkeen todennäköisen vaikutusalueen kunnissa (Mikkeli, Pieksämäki, Hankasalmi, Toivakka, Laukaa, Joutsa) ja asiasta tiedotettiin kahdessa alueella ilmestyvässä maakuntalehdessä sekä paikallislehdessä (Länsi-Savo, Keski-suomalainen, Kangasniemen Kunnallislehti). Lausuntoja pyydettiin kaikilta tiedossa olevilta keskeisiksi katsotuilta tahoilta.

Osana YVA-prosessia tehdään asukaskysely, jolla selvitetään hankealueen nykytilaa ja käyttöä sekä lähialueen asukkaiden ja vapaa-ajanasukkaiden näkemyksiä hankkeen vaikutuksista. Alustavan suunnitelman mukaan kysely toteutetaan postikyselynä enintään viiden kilometrin etäisyydellä sijaitseville asuin- ja lomarakennuspaikoille sekä satunnaisotannalla 5-10 kilometrin etäisyydellä sijaitseville alueille.

YVA-menettelyn keskeisiin periaatteisiin kuuluu osallistaminen ja laaja kuuleminen. Yhteysviranomaisen katsoo, että nämä periaatteet toteutuvat Huuhtimäen YVA-menettelyssä YVA-lain edellyttämällä tavalla.

Arviointiohjelman laatijoiden pätevyys

YVA-konsultti Ramboll Finland Oy:llä on arviointiohjelmassa esitettyjen koulutustaustojen perusteella käytössään kohtalaisen monipuolisen asiantuntemuksen omaava henkilöstö, joskin sekä henkilöiden että heidän kokemusvuosiensa määrä on melko alhainen.

Yhteysviranomaisen katsoo hankkeesta vastaavalla kuitenkin olleen käytettävissään tähän vaiheeseen riittävä asiantuntemus.

Arviointiohjelman mukaan arviointiselostuksen laadintaan osallistuva asiantuntijajoukko tulee olemaan laajempi, mitä yhteysviranomaisen pitää erittäin tarpeellisena. Erityisesti kulttuuriympäristöihin, vesistöihin sekä maaperään liittyvä osaaminen niin koulutustaustojen kuin kokemusvuosien osalta on tarpeen vaikutuksia arvioitaessa. Aluehallintoviraston antamaan lausuntoon viitaten yhteysviranomaisen katsoo, että ihmisiin kohdistuvien vaikutusten osalta arvioinnin tekijöillä olisi hyvä olla erityisasiantuntemusta kyseisiltä aloilta.

Ympäristön nykytila, arvioitavat ympäristövaikutukset ja menetelmät

Tuulivoimaloiden tyypilliset vaikutukset on tunnistettu arviointiohjelmassa kattavasti. Sen sijaan arviointiohjelmaan ei sisälly yhteenvetoa, jossa mm. esitettäisiin Huuhtimäen hankkeen todennäköisesti merkittävimmät ympäristövaikutukset, mitä yhteysviranomaisen pitää valittavana puutteena ja painottaa sen tärkeyttä arviointiselostuksessa.

Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiohjelman, siitä saadun palautteen ja olemassa olevan tiedon perusteella voidaan Huuhtimäen merkittävimpänä vaikutuksena pitää ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia. Luonto- ja maisemavaikutukset vaikuttavat myös sellaisilta, joihin on syytä panostaa erityisesti. Yhteysviranomaisen kiinnittää huomiota siihen, että nykytilanteessa myös tuulivoiman hiilinieluun, biodiversiteettiin ja luonnonvaroihin kohdistuviin vaikutuksiin on syytä paneutua.

Vaihtoehtojen vertailussa ja vaikutusten merkittävyyden määrittämisessä on tarkoitus hyödyntää ns. IMPERIA -hankkeessa kehitettyä menetelmää, mitä yhteysviranomaisen pitää suositeltavana käytäntönä.

Alueen nykytilaa ja arvioitavia vaikutuksia käsitellään arviointiohjelmassa vaikutustyypeittäin, mikä on tuulivoimahankkeiden osalta varsin toimiva käytäntö. Hankealueen kuvaus on tässä vaiheessa riittävä merkittävempien vaikutusten tunnistamiseen. Hankealueen ulkopuolisen ympäristön nykytilan ja mahdollisen kehittymisen kuvausta sen sijaan tulee täydentää niiden vaikutustyyppien osalta, jotka ulottuvat hankealuetta kauemmas (mm. rakennettu ympäristö, ihmisiin kohdistuvat vaikutukset).

Arviointiohjelman heikkoutena voidaan pitää käytettävien lähtöaineistojen (rekisterit, selvitykset, ohjelmat, oppaat jne.) epäyhtenäistä ja osin puutteellista esitystapaa.

VE1:n osalta tulee arvioinnissa ottaa huomioon tarkentuva hankekuvaus, tekniset ratkaisut ja muut keskeiset ominaisuudet ja voimaloiden sijaintitiedot, sekä päivittyvät tiedot lähialueen tuulivoimala- sekä mahdollisista muista vireillä olevista hankkeista (yhteisvaikutukset).

Vaikutusten ajoittumisen osalta hankkeen koko elinkaari on otettu huomioon ja tuotu esille keskeisimmät vaikutukset, joskin osa yleisistä vaikutusten kuvauksista on turhan pelkistettyjä (esim. linnustovaikutuksista mainitaan suoria olevan ainoastaan törmäykset voimaloihin). Tuulivoimahankkeen rakentamista ja sen vaikutuksia ainakin yleisellä tasolla kuvaillaan arviointiohjelmassa useammassa arviointiosion kohdassa. Yhteysviranomaisen korostaa, että myös hankkeen elinkaaren vaikutuksia ja erityisesti rakentamisvaiheeseen liittyen (kuten liikenne, liikenneturvallisuus, melu) tulee esittää sillä tarkkuudella kuin arviointiselostuksen laadintavaiheessa voidaan arvioida. Hankkeen toiminnan loppumisen jälkeisiä toimenpiteitä ja niistä aiheutuvia vaikutuksia (mm. alueiden maisemointi) tulee täsmentää arviointiselostukseen.

Seuraavissa luvuissa yhteysviranomaisen perustelee lausuntonsa sisältöä ottamalla kantaa laadittuun arviointiohjelmaan vaikutustyypeittäin.

Pintavedet

Rakentamisvaiheessa voimaloiden maanrakennustyöt saattavat arviointiohjelman mukaan lisätä pintavesiin kohdistuvaa valuntaa ja kiintoainekuormitusta sekä turvemaiden humus- ja ravinnekuormitusta. Yhteysviranomaisen katsoo, että vesistöjä kuormittavat tai mahdollisesti kuormittavat etenkin rakentamisaikaiset tekijät tulee arviointiohjelmassa esittää tarkemmin, kuten myös mahdolliset toimenpiteet kuormituksen vähentämiseksi ja vaikutusten lieventämiseksi perusteluineen. Tuulipuiston toiminnan ja purkamisen aikaiset vesistövaikutukset ja riskit sekä niiden huomioiminen ja lieventäminen on myös hyvä käsitellä ja perustella arviointiselostuksessa.

Huomioitavaa on, että jos hankkeessa tehdään vähäistä enemmän sellaista ojitusta, jota ei ole käsitelty maanteistä annetussa laissa (503/2005) tarkoitetussa tiesuunnitelmassa, tulee vesilain (587/2011) 5 luvun 6 §:n mukaan ojituksesta tehdä ojituseritys ELY-keskukselle. Mikäli hankkeen edetessä nousee esiin tarve uudisojittaa tai perata vanhoja ojia, arvioidaan siitä aiheutuvat vaikutukset pintavesiin.

Hankealueen pohjoisosassa esiintyy kairaustiedon mukaan mustaliuskeita, jotka on syytä huomioida erityisesti mahdollisten ojitusten osalta. Mustaliuskealueella tulee pyrkiä välttämään sellaista maankäyttöä, joka voi altistaa happamoitumisriskille. Esiintymät tulee selvittää tarkemmin ennen mahdollisia toimenpiteitä.

Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee pyrkiä siihen, että arvokkaiden pienvesikohteiden ympärille jätetään riittävä suojavyöhyke ja että niiden ominaispiirteitä ei heikennetä.

Yhteysviranomaisen muistuttaa, että vesilain 2 luvun 11 §:n mukaan luonnontilaisen lähteen, noron tai enintään yhden hehtaarin suuruisen lammen tai järven luonnontilan vaarantaminen on kielletty. Mahdollisten arvokkaiden pienvesikohteiden luonnontila tai sen kaltaisuus tulee varmentaa maastossa, kuten pienten lampien (Umpilampi ja Tuomikonlampi) ja purojen (Leppäpuru ja Tuomikonpuru) osalta. Lisäksi tulee huomioida paikallisten pidätysmahdollisuuksien selvittäminen ja toteuttaminen voimaloiden osalta erityisesti herkkien kohteiden lähellä.

Voimalat ja sähköasema on hankealueen alustavassa suunnitelmassa sijoitettu kivennäismaalle, mikä on vesistökuormituksen kannalta turvemaata parempi vaihtoehto. Myös uusien teiden linjauksia on suunniteltu pääosin kivennäismaille. WT2:lle johtava tielinjaus ylittää turvemaalla sijaitsevan uoman, joka virtaa kohti Tuomikonlampea, joka on noin hehtaarin kokoinen avosuolampi. Sama tielinjaus ylittää myös Tuohikonlampeen virtaavan Leppäpurun. Tieverkostoa saneerattaessa ja rakennettaessa tulee mahdollistaa luonnolliset hydrologiset yhteydet purojen ja soiden välillä. Teiden kuivatusvesien asianmukaisesta käsittelystä tulee huolehtia ja minimoida vaikutukset luontokohteisiin. Mahdollisten purojen ja norojen ylitysten toteutuksessa tulee ottaa huomioon vesieliöstön vapaa kulku, riittävät vesiensuojelurakenteet sekä rakentamisen haittojen minimoiminen. Tierummut tulee mitoittaa ja asentaa siten, että ne eivät muodosta estettä veden ja vesieliöstön vapaalle kululle eivätkä heikennä luonnontilaisten vesistöjen tai pienvesien luonnontilaa. Lisäksi olemassa olevan tieverkon tiealueen leventämisessä voivat pienvesikysymykset tulla myös esiin. Tien rakentaminen puron yli saattaa vaatia vesilain mukaisen luvan, mikä on hyvä tiedostaa.

Arviointiohjelmassa ei ole mainintaa maakaapeilla tapahtuvista vesistöksi luokiteltavien uomien alituksista. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että mahdollisista alituksista tulee tehdä ilmoitus ELY-keskukselle, joka arvioi niiden luvantarpeen.

Turvemaiden maanmuokkausta tulee välttää, koska turvemaiden vesitalouden muutoksesta voi aiheutua pitempiaikaisia vesistövaikutuksia. Esimerkiksi ojitetuilta turvemailta tuleva vesistöjen ravinne ja orgaanisen aineksen kuormitus kasvaa tutkimusten mukaan vuosikymmeniä. Synsiössä ja Malloksessa on väriluvun ja kemiallisen hapenkulutuksen lievästi nousevan trendin perusteella viitteitä orgaanisen aineksen kuormituksesta, mikä johtunee turvemaiden ojituksesta. Kehitys on näytteenottodatan perusteella alkanut 1970-luvulla. Huuhtimäen hankealue sijaitsee näiden järvien valuma-alueella, minkä vuoksi turvemaiden muokkauksella on todennäköisesti vaikutuksia näihin järviin. Yhteysviranomaisen kehottaa kiinnittämään erityistä huomiota turvemaiden vesiensuojelutoimiin hankkeen kaikissa rakennustöissä.

Metsäkeskuksen Suometsänhoidon paikkatietoaineistoista saattaa olla hyötyä alueen ojien kunnan arvioinnissa.

Hankkeen suunnitelmien tarkentuessa tulee ELY-keskukselle toimittaa hankealueen lopullinen vesienhallintasuunnitelma ja lausuntopyyntö hankkeen vesilain mukaisen luvan tarpeesta.

Pelastuslaitoksen lausuntoon viitaten yhteysviranomaisen toteaa, että mahdollisen sammutusveden lähteen on oltava sen verran suuri, ettei vedenotto kuivata lähettä ja aiheuta haittaa kohteen ekosysteemille. Makolampi saattaisi olla kokonsa puolesta sopiva vedenottamon paikka hankealueella, mutta edellyttää luontoselvityksiä.

Hankealueen vesistöistä olisi hyvä esittää suuremmissa mittakaavassa oleva kartta sanallisen kuvauksen liitteeksi.

Luonnonarvot

Yhteisviranomaisen toteaa yleisenä huomiona, että selvitykset ja niiden tarpeet on mietitty pääosin hyvin ja toteaa ne hankkeen kokoon suhteutettuna riittäviksi.

Kasvillisuus ja luontotyypit

Arviointiohjelmassa suunniteltu kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys vaikuttaa riittävän kattavalta ja oikein mitoitettulta, jotta hankkeen merkittävät vaikutukset näihin arvoihin voidaan selvittää.

Suojelualueet

Arviointiohjelmassa taulukon 13-1 suojelualuelistauksesta puuttuu valtion omistama Kinanevan luonnonsuojelualue. Kinanevan Natura2000-alue on listalla, mutta yhteneväisyyden takia myös suojelualue tulisi mainita. Alueelle sijoittuvan yksityisen suojelualueen (Taimin luonnonsuojelualue, YSA253840) arvot ja hankkeesta alueelle kohdistuvat vaikutukset tulee esittää tarkemmin, sillä hankkeen alustavan suunnitelman mukaan lähin voimala sijoittuu hyvin lähelle kyseistä suojelualueetta.

Natura-alueet

Hankealueesta 15 kilometrin säteellä sijaitseville Natura2000-alueille on laadittu ns. Natura-tarveharkinta. Yhteisviranomaisen huomauttaa, että Natura-alueiden osalta tulee arvioida myös vaikutukset muuttavaan linnustoon erityisesti Iso-Kylmän osalta, kun nyt vaikutukset on arvioitu vain pesivään lajistoon. Pesivä ja levähtävä (muuttava) lajisto on kuitenkin eritelty Iso-Kylmän tietolomakkeella, jolloin myös levähtävä linnusto on kyseisen alueen suojeluperusteinen luontoarvo. Taulukossa 13-3 on kuitenkin aivan oikein tunnistettu voimaloiden ja sähkönsiirtorakenteiden aiheuttama mahdollinen estevaikutus linnustoon. Yhteisviranomaisen pitää Natura-alueiden tarveharkintaan valittua 15 kilometrin tarkastelusädettä riittävänä tälle hankkeelle.

Luontodirektiivin lajit ja muu huomionarvoinen eläimistö

Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien osalta selvitykset vaikuttavat riittävältä, mutta lepakkoselvitys vaikuttaa suppealta verrattuna alueen lepakkopotentiaaliin, joka on tunnistettu myös arviointiohjelmassa. Lepakoiden osalta vaikutuksia on tarpeen tarkastella laajemmin kuin arviointiohjelmassa esitetään. Arviointiohjelmassa on viitattu Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen kartoitusohjeeseen (2023). Kyseisen ohjeen mukaan on kuitenkin suositeltavaa käyttää tuulivoimahankkeiden selvityksissä myös passiivikartoitusta, joka antaa paremman kuvan muun muassa muuttavien lepakoiden liikehdinnästä.

Yhteysviranomaisen yhtyy Luonnonvarakeskuksen näkemykseen suurpetojen mahdollisesta esiintymisestä alueella sekä eri hankkeiden yhteisvaikutuksista niihin.

Linnusto

Linnustoselvitykset ovat hankkeen kokoon suhteutettuna oikein mitoitettuja. Petolintujen osalta on suositeltavaa olla yhteydessä Luonnontieteellisen keskusmuseon rengastustoimistoon ajantasaisen tietojen saamiseksi, sillä lähialueelta on tiedossa pöllöjen pesintöjä. Huomioitavaa on myös, että pöllöjen pesintä ja aktiivisuus voivat vaihdella suuresti vuosien välillä olosuhteitten mukaan, jolloin on riskinä, että yhden vuoden kartoitus ei anna todennukaista kuvaa alueen lajistosta. Luonnonvarakeskuksen lausuntoon viitaten yhteysviranomaisen yhtyy siihen, että myös kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä.

Laji.fi -tietopyyntö kannattaa tehdä uudelleen vuoden 2025 alussa, niin arvioinnissa on mukana myös kesän 2024 mahdolliset uudet havainnot.

Maankäyttö ja yhdyskuntarakenne

Nykytilan osalta on syytä kuvailla yleisesti lähialueen rakennuskantaa ja asutuksen taustaa sekä kohdentaa alueella tunnistetut toiminnot (esim. maa-ainesten ottoalueet, matkailukohteet) selkeämmin kartalle.

Arviointiohjelman mukaan aineelliseen omaisuuteen kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa keskitytään kiinteistöihin, joita käytetään asumiseen sekä elinkeinonharjoittamiseen. Yhteysviranomaisen katsoo, että tarkastelu on syytä laajentaa koskemaan myös niitä rakentamattomia kiinteistöjä, joiden käyttöä esim. asumiseen hanke jatkossa tulisi rajoittamaan - erityisesti ns. teoreettista rantarakennusoikeutta.

Maankäytön muutosta metsätalouden tuotantoalueesta energiantuotantoon ja etenkin sen merkitystä hankealueella olisi hyvä pyrkiä havainnollistamaan (esim. vertailemalla metsätalouskäytöstä poistuvan alueen kokoa metsätalouskäyttöön jäävään alueeseen).

Maisema ja rakennettu kulttuuriympäristö

Maisema

Arviointiohjelmassa mainitaan, että maisemavaikutusten arviointia varten laaditaan maisemaselvitys ja maisema-analyysi, sekä näkemäalueanalyysi. Vaikutuksia tullaan havainnollistamaan valokuvasoitteilla, joista osa kuvaa lentoestevalojen näkyvyyttä pimeään aikaan, sekä kahdella videosoitteella. Yhteysviranomaisen pitää suunniteltuja selvityksiä riittävinä ja oikein mitoitettuina.

Huuhimäen hankealueen sijoittuminen kahden maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen väliin sekä useiden mäen päällä sijaitsevien asutuskeskittymien välittömään läheisyyteen korostaa tarvetta huolelliselle maisemavaikutusten arvioinnille. Kuvasoitteiden katselupisteiden valinnassa tulee varmistaa, että niiden perusteella voidaan arvioida hankkeen maisemavaikutuksia laajasti, mukaan lukien vaikutukset alueen luonnonmaisemaan.

Yhteysviranomaisen pitää hyvänä sitä, että maisemavaikutuksia havainnollistetaan myös videosoitteiden avulla. Jos soitteita laaditaan vain kaksi, niiden sijaintiin tulee kiinnittää erityistä huomiota, jotta niiden tuoma hyöty vaikutusten arvioinnissa olisi mahdollisimman suuri.

Arviointiohjelmasta puuttuu maininta maisemavaikutusten lieventämisestä. Myös maisemavaikutusten lieventämissä mahdollisuuksia tulee tarkastella arviointiselostuksessa. Arviointiselostuksessa on syytä esittää kartalla myös lähialueen muutkin kuin valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävät kohteet (mm. palautteessa mainitut Sinivuoren luontopolku ja kota sekä Sienijärven uimaranta).

Maisema ja kulttuuriympäristö

Arviointiohjelmassa on tunnistettu valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt sekä erityislailla suojellut rakennusperintökohteet. Muita kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita ei mainita, vaikka niitä alueella sijaitseekin. Hankkeen arviointimenettelyyn kuuluu kokonaisvaltaisesti kulttuuriympäristön tarkastelu, minkä vuoksi hankkeessa tulee lisäksi huomioida vaikutusalueen paikallisesti arvokkaat tai muuten kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennusperintökohteet. Selvityksen lähtöaineistoina voidaan käyttää esimerkiksi Etelä-Savon maakunnan osalta Etelä-Savon kulttuuriperintötietokantaa (ESKU) ja rakennusvalvonnan aineistoja.

Hankealueelle laaditaan maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys, jonka yhteydessä tulee riittävällä tavalla selvittää rakennetun kulttuuriympäristön ominaispiirteet ja alueen rakennusperintökohteet. Maisema- ja kulttuuriympäristöselvityksen pohjalta voidaan arvioida hankkeen vaikutusta kulttuuriympäristöön.

Arviointiselostuksessa tulee arvioida vaikuttaako maiseman muutos merkittävästi vaikutusalueella sijaitsevien rakennettujen kulttuuriympäristöjen arvoihin. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että maisema- ja kulttuuriympäristön selvityksen laatijalla tulee olla työkokemusta kulttuuriympäristöselvitysten laatimisesta ja vaikutusten arvioinnista kulttuurimaisemaan sekä rakennettuun kulttuuriympäristöön. Hankkeen maisemalliset vaikutukset ja vaikutukset rakennettuun kulttuuriympäristöön sekä elinympäristöön tulee selvittää huolellisesti.

Arviointiohjelman mukaan vaikutusten arvioinnin lähtökohdaksi määritellään arvioitavan kohteen maisemallinen sietokyky, joka koostuu mm. maiseman mittasuhteista, maiseman visuaalisesta luonteesta (maisemakuva) ja historiallisesta kerroksellisuudesta. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että maiseman historiallinen kerroksellisuus muodostuu kulttuurimaisemasta, rakennetusta kulttuuriympäristöstä ja arkeologisesta kulttuuriperinnöstä sekä niiden yhteisvaikutuksesta maisemassa, jota tulee tarkastella hankkeen vaikutusten arvioinnissa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Keski-Suomen museon lausuntoon viitaten yhteysviranomaisen huomauttaa, ettei arkeologista kulttuuriperintöä käsittelevässä osiossa *Vaikutusten arviointimenetelmä* (18.3) ole esitetty metodeja, joilla vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön arvioidaan.

Luonnonvarojen hyödyntäminen

Hankekuvaussessa olisi hyvä arvioida tarkemmin kuinka suurelta alalta puustoa joudutaan poistamaan tilapäisesti (ellei ole merkityksettömän vähän) ja paljonko metsätaloussuunnitelmassa olevia alueita muutetaan pysyvästi toiseen käyttöön. Tämä helpottaisi myös metsätalouteen, hiilinieluun ja biodiversiteettiin kohdistuvien vaikutusten arviointia.

Melu ja välke

Yleistä meluvaikutusten arvioinnista

Valtioneuvoston tuulivoimamelua koskevassa asetuksessa (1107/2015) säädetään tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista voimaloiden melusta aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi. Asetuksen ohjearvoja sovelletaan alueidenkäytön suunnittelussa sekä maankäyttö- ja rakennuslain sekä ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisissa lupamenettelyissä ja valvonnassa. Ohjearvot ovat siten suunnittelun väline, jonka avulla voidaan tunnistaa tuulivoimalle parhaiten soveltuvat alueet.

Tuulivoimaloita sijoitettaessa lähtökohtana on, ettei laskennallinen melutaso saa ylittää valtioneuvoston tuulivoimamelua koskevassa asetuksessa (1107/2015) säädettyjä tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoja eikä rakennuksen sisätiloissa asumisterveysasetuksessa (545/2015) säädettyjä sisämelun toimenpiderajoja.

Voimaloiden rakennuslupia myönnettäessä tulee huomioida sekä melua koskevat kaavamääräykset että tuulivoimameluasetuksen mukaiset ohjearvot.

Virallisen ohjeistuksen (mm. *Tuulivoimarakentamisen suunnittelu*, Ympäristöhallinnon ohjeita 5/2016) mukaan tuulivoimahankkeiden YVA-menettelyssä ja yleiskaavan laadinnassa käytettävät meluselvitykset tulee laatia ympäristöministeriön tuulivoimaloita koskevaan melumallinnusohjeeseen perustuen. Viitaten arviointiohjelmasta annettujen lausuntojen ja mielipiteiden meluvaikutuksia koskevaan palautteeseen, korostaa yhteysviranomaisen tukeutuvansa tähän viralliseen ohjeistukseen. Tuulivoimaloiden ja melulle herkkien kohteiden välinen etäisyys katsotaan riittäväksi, kun meluselvityksen laskentatulokset alittavat tuulivoimameluasetuksen ulkomelutasoarvot sekä sosiaali- ja terveysministeriön asumisterveysasetuksessa säädetyt sisämelutasoarvot. Mainittakoon, että tuulivoimaloiden infraäänen ei ole todettu aiheuttavan terveysvaikutuksia eikä ympäristöministeriön melumallinnusohjeistuksessa edellytetä infraäänen selvittämistä.

Viitaten Kangasniemen kunnan antamaan lausuntoon yhteysviranomaisen huomauttaa, että Suomessa kunnilla on kaavoitusmonopoli ja siten valta päättää millaisia kaavoja ne haluavat alueelleen laatia. Halutessaan kunnat voivat siten kaavoituksen yhteydessä määritellä esim. omat kriteerinsä voimaloiden ja asutuksen väliselle etäisyydelle, kunhan ne noudattavat voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Edelleen arviointiselostuksesta annettujen lausuntojen ja mielipiteiden kritiikkiin voimaloiden välisestä etäisyydestä toisiinsa ja asutukseen viitaten yhteysviranomaisen toteaa seuraavaa: voimaloiden välinen etäisyys määräytyy aerodynaamisen turbulenssivaikutuksen perusteella eikä sillä siten ole merkitystä ympäristöön kohdistuvien vaikutusten näkökulmasta.

Arviointiohjelmasta annettuihin mielipiteisiin viitaten yhteysviranomaisen ei näe ongelmaa mallinnusselvitysten tekijätahojen toimialoissa (jäätviysepäilyt), vaan korostaa, että selvitysten laadinnassa ja niistä tehtävissä johtopäätöksissä tulee noudattaa virallisia säädöksiä ja ohjeita.

Melu ja välke

Arviointiselostuksessa tulee kummankin vaikutuksen osalta esittää käytettävät ohjearvot, kuvata arviointimenetelmien epävarmuudet ja niissä käytettävät oletukset sekä tarvittaessa haittojen lieventämiskeinot (mahdollisesti seurantaohjelma).

Suomessa välkevaikutuksen mallinnettuna teoreettisena enimmäismääränä käytetään tällä hetkellä yleisesti 30 tuntia vuodessa ja 30 minuuttia päivässä ja toteutuneena enimmäismääränä 8 tuntia vuodessa ja 30 minuuttia päivässä (Ruotsissa käytetyt raja-arvot).

Välkkeestä aiheutuvan rasituksen ehkäisemiseksi tai pienentämiseksi arvioinnissa on hyvä ottaa huomioon välkkeen vaihtelut vuodenajan ja vuorokaudenajan mukaan.

Ympäristöluvan tarve

Useassa arviointiohjelmasta annetussa mielipiteessä esitetään, että hankkeelta tulee edellyttää ympäristölupaa. Vaikka asiaa käsitellään arviointiohjelmassa ja Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden antamassa lausunnossa, katsoo yhteysviranomaisen tarpeelliseksi todeta seuraavaa: lähtökohtaisesti tuulivoimahanke suunnitellaan siten, että hankkeesta ei aiheudu kohtuutonta haittaa eikä hanke edellytä ympäristölupaa. Ympäristönsuojelulain mukainen ympäristölupa tarvitaan, jos tuulivoimalan toiminnasta saattaa aiheutua lähiasutukselle eräistä naapuruussuhteista annetun lain (26/1920) 17.1 §:n tarkoittamaa kohtuutonta rasitusta. Huuhimäen tuulivoimahankkeessa ympäristöluvan tarpeen määrittää paikallinen viranomaisen eli Mikkelin seudun ympäristöpalvelut/ ympäristölautakunta.

Ilmasto ja ilmanlaatu

Yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta saaman käsityksen mukaan hankkeen päästökertoimen laskennassa ei välttämättä huomioida voimaloiden raaka-aineiden hankinnasta sekä osien ja komponenttien valmistuksesta aiheutuvia päästöjä. Yhteysviranomaisen katsoo sellaisen arvion varsin puutteelliseksi ja korostaa, että hankkeen ilmastovaikutukset tulee arvioida koko elinkaaren ajalta huomioiden tuulivoimaloiden alue kokonaisuudessaan. Rakentamisen aikaisten päästöjen lisäksi tulee arvioida hankkeen edellyttämien laitteiden ja rakenteiden valmistuksesta sekä tuulipuiston purkamisesta aiheutuvat päästöt. Lisäksi tulee arvioida rakentamisen aikaisen ja käytön aikaisen liikenteen aiheuttamat päästöt.

Toiminnan aikaisten ilmastovaikutusten arvioinnissa tulee käyttää nykyisen sähköntuotannon päästökertoimen sijaan tuulivoimapuiston tuotannon ajankohdalle ennustettavaa päästökerrointa. Haittoja ja kasvihuonekaasupäästöjä arvioitaessa on huomioitava myös hankkeen mahdolliset vaikutukset turvemaihin ja suoalueisiin, joiden kuivuminen lisää suoraan kasvihuonekaasupäästöjä turpeeseen sitoutuneen orgaanisen aineksen hajotessa hiilidioksidiksi.

Osana kasvihuonekaasupäästöjen merkittävyyden arviointia on tarpeen verrata tuotettavaa uusiutuvaa energiaa tai kasvihuonekaasupäästövähennyksiä kunnan ja maakunnan päästöjen nykytilaan ja tavoiteltuun kehitykseen. Myös hankkeen ilmastovaikutusten merkittävyyttä ja liittymistä kansainvälisiin ja kansallisiin strategioihin olisi tarpeen arvioida.

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset

Yhteysviranomaisen toteaa, että ihmisiin kohdistuvat vaikutukset on tunnistettu arviointiohjelmassa varsin hyvin ja ottaen huomioon, että arviointityön edetessä varaudutaan täydentämään ja kohdentamaan arviointityötä merkittäviin vaikutuksiin (mm. mielipiteiden ja lausuntojen myötä). Esitetyt arviointimenetelmät ja kuvaus arvioinnin toteutuksesta vaikuttavat riittävästi. Välkevaikutusten lisäksi tulee arvioida myös lentoestevalojen vaikutuksia viihtyvyyteen.

Silloin kun tuulivoimahankkeella arvioidaan olevan vähintään kohtalaisen kielteisiä vaikutuksia elinoloihin, viihtyvyyteen ja terveyteen, tulee raportoinnissa vaikutustyypeittäin kertoa tarkemmin muutoksista ja vaikutuksista asuin- ja lomarakennuspaikkoihin. On myös tarpeen kertoa miltä osin tieto vaikutuksista tarkentuu hankkeen jatkosuunnittelun aikana.

Mielipiteissä tuodaan esiin, että hankealueen rajojen välittömässä läheisyydessä sijaitsee useita asuin- ja kiinteistöjä, joiden luonnetta ja toimintaa sekä asuinolosuhteita ei ole huomioitu suhteessa hankkeen vaikutuksiin (ääni-, välke- ja rakennushaitat sekä negatiiviset maisemavaikutukset). Myös kiinteän omaisuuden arvonalenema huolestuttaa lähiseudun asukkaita.

Arviointiohjelman mukaan hankkeen rakentamisvaihe (1-2 vuotta) on melko lyhyt suhteessa hankkeen elinkaareen. Alueen asukkaiden kannalta aikaa voi pitää melko pitkänä, semminkin kun siihen ei sisälly voimaloiden purkamisen ja alueen maisemointi, jotka myös aiheuttavat melua ja liikennehäiriöitä. Yhteysviranomaisen katsoo, että rakentamisen ja purkamisen kesto tulee arvioida tarkemmin ja niiden aikaiset häiriöt niin melun kuin liikennevaikutusten osalta tulee arvioida osana ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että poistettavan puuston, maa-ainesten, betonin, voimaloiden osien ym. materiaalien ja tarvikkeiden kuljettaminen alueelle sekä poistuvista ajoneuvoista aiheutuva melu kuormittaa myös hankealueen ulkopuolella olevaa tiestöä lähialueineen.

Elinkeinoelämä ja palvelut

Asukaskyselyssä tulisi kysyä myös alueen nykyisten yritysten toimintamahdollisuuksien arvioiduista muutoksista ja informoida yrityksiä kyselystä ja siihen vastaamisesta. Elinkeinotoimintaan kohdistuvia vaikutuksia tulee tarkastella myös alueella harjoitettavan metsätalouden sekä lähialueella harjoitettavan matkailun ja maatalouden näkökulmasta.

Terveys

Yhteysviranomaisella ei ole lisättävää esitettyyn terveysvaikutusten arviointiin ja menetelmiin (melumallinnus, välkkeen mallinnus).

Ympäristövaikutuksen arvioinnin rajausta on perusteltu riittävästi infraäänen osalta. Vaikka infraäänen vaikutuksia terveyteen ei arvioida, tulisi sanallisessa kuvauksessa sitä koskeva palaute huomioida.

Elinolot ja viihtyvyys

Yhteysviranomaisen näkee perusteltuna, että ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvia vaikutuksia tarkastellaan pääosin muiden vaikutustyyppien vaikutusten kautta, jolloin myös vaikutusalue vaihtelee vaikutustyyppin mukaan. Tietoa alueen virkistyskäyttötavoista (kuten ulkoilu, marjastus, kalastus, metsästys) tulee täydentää monipuolisesti lähtöaineiston ja palautteen myötä.

Asukaskyselyn toteutustapa kerrotaan selkeästi. Asukaskysely -lomake (mahdollisine liitteineen) tulee esittää arviointiselostuksessa sekä kyselyn tulokset referoida seikkaperäisesti ja käsitellä vaikutusten merkittävyyden arvioinnissa.

Yhteysviranomaisen korostaa, että asukaskyselystä tulee viestittää monin eri kanavin, jotta kaikki halukkaat hankealueen ympäristössä mahdollisimman laajalla säteellä voivat vastata siihen (5-10 km:n säteellä, ei pelkästään satunnaisotantaan perustuen). Olisi myös toivottavaa, jos jo tehtyjä mallinnuksia ja havainnekuvia olisi esittää kyselyn vastaamisen ajankohtana, joko liitettynä suoraan kyselyyn tai hankkeen verkkosivulta katsottavissa.

Muuta

Yksi tuulivoimahankkeissa yleisimmin esiin tulevia huolia ja myös Huuhtimäen hankkeen saamassa palautteessa usein toistunut näkökulma on hankkeen vaikutus kiinteistöjen arvoihin. Yhteysviranomaisen toteaa - kuten arviointiohjelmastakin käy ilmi - ettei kiinteän omaisuuden arvoon kohdistuvaa vaikutusta lueta YVA-menettelyssä tarkasteltavaksi ympäristövaikutukseksi. Yhteysviranomaisen kuitenkin näkee, että aihetta olisi syytä käsitellä ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia arvioitaessa.

Tuulivoimahankkeen mahdollisia onnettomuus- ja poikkeustilanteita tulee yksilöidä ja analysoida arviointiohjelmassa esitetyllä tavalla ja huomioon ottaen vaikutusten luonne, laatu (ilmeneminen) ja suhteessa asumiseen (vaikutukset alle kahden kilometrin etäisyydellä) sekä myös kalastukseen, metsästyksen ja retkeilyyn, liikunta- sekä virkistyskohteisiin hankealueen lähellä.

Arviointiselostuksessa tulee esittää miten sosiaalisia vaikutuksia pyritään jatkosuunnittelussa lieventämään (esim. voimaloiden sijaintipaikkoja optimoimalla ja huomioimalla asukaskyselyn tuloksia).

Yhteysviranomaisen korostaa arvioinnin laatimisessa yleisesti varovaisuusperiaatteen huomioon ottamista.

Arviointiselostuksessa on myös tarpeen mukaan esitettävä ehdotus merkittävien haitallisten ympäristövaikutusten seurantajärjestelyistä.

Yhteysviranomaisen myös kannattaa Itä-Suomen aluehallintoviraston näkemystä, jonka mukaan arvioinnissa olisi hyvä ottaa vertailukohtaksi jo toteutuneiden tuulivoimatuotantoalueiden lähialueilla asuvien ihmisen kokemukset ja näkemykset. Yhteisvaikutusten arviointia helpottaisi, mikäli pystytään listaamaan haitallisimpia vaikutuksia aiheuttavat voimalat.

Arvioinnin epävarmuustekijöitä tuodaan esille kunkin vaikutuksen arvioinnin osa-alueen yhteydessä. Lisäksi on tarpeen kertoa mahdollisista määrittelyvaikeuksista vaikutusalueiden laajuudessa ja vaikutusten merkittävyyden arvioinnissa sekä mille elinympäristön osa-alueelle vaikutus kohdistuu (esim. asuminen, liikkuminen, virkistys, maisema).

Viestintäyhteydet ja tutkat

Arviointiohjelman sekä siitä annettujen lausuntojen perusteella hankkeen ei pitäisi aiheuttaa haittaa alueen tietoliikenneyhteyksiin, mutta alan toimijat ja viranomaiset korostavat, ettei hankkeen vaikutusalueelle tai sen poikki voi jatkossa rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Yhteysviranomaisen pitää perusteltuna lausunnoissa esitettyä vaatimusta konkreettisesta suunnitelmasta mahdollisten häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi, semminkin kun häiriö antenni-tv:n vastaanottoihin vaikuttaa myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen.

Lausunnoissa tuodaan esiin myös mahdollisten tietoliikennehäiriöiden muodostuminen yhteisvaikutuksena muiden tuulivoimahankkeiden kanssa, mihin on syytä kiinnittää huomiota arviointiselostuksessa.

Onnettomuus- ja poikkeustilanteet

Yhteysviranomaisen muistuttaa huomioimaan arvioinnissa mahdolliset tulipalo-onnettomuudet.

Yhteysviranomaisen johtopäätökset arviointiohjelman laajuudesta ja tarkkuudesta

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan arviointiohjelma täyttää YVA-lain 16 §:ssä ja YVA-asetuksen 3 §:ssä ympäristövaikutusten arviointiohjelmalle asetetut sisältövaatimukset.

Yhteysviranomaisen katsoo arviointiohjelman sisältävän riittävät perustiedot hankkeesta, hankkeesta vastaavasta, menettelyyn sisältyvästä vuorovaikutuksesta ja osallistamisesta sekä hankkeen suunnitteluajataulusta ja tarvittavista viranomaismenettelyistä. Ohjelmassa on tarkasteltu riittävällä tasolla myös hankkeen liittymistä muihin tuulivoimahankkeisiin.

Yhteysviranomaisen pitää yhden ainoan toteutusvaihtoehdon tarkastelua Huuhtimäen tapauksessa perusteltuna, mutta korostaa, että arviointiselostuksessa hankekuvausta tulee päivittää tarpeen mukaan sekä täydentää etenkin hankkeen toiminnan loppumisen jälkeisten toimenpiteiden osalta. Myös alueen nykytilan kuvausta on syytä tarkentaa sekä laajentaa hankealueen ulkopuolelle arvioitavan vaikutustyypin mukaan.

Arviointiohjelmasta käy selkeästi ilmi mitä vaikutuksia YVA-menettelyn aikana tullaan arvioimaan, joskin joidenkin vaikutusten kuvausta on syytä tarkentaa arviointiselostukseen. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiohjelman, siitä saadun palautteen ja olemassa olevan tiedon perusteella voidaan Huuhtimäen merkittävimpinä vaikutuksina pitää ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia sekä maisemavaikutuksia. Vaikka hankkeen vesistövaikutuksia ei ennalta arvioiden pidetä erityisen merkittävinä, tulee jatkosuunnittelussa kiinnittää erityistä huomiota hankealueen vesienhallintaan. Arviointimenetelmien esittämisessä on paikoin puutteita, joihin on arviointivaiheessa syytä kiinnittää huomiota.

YVA-menettelyn ja alueelle käynnistetyn yleiskaavan laatimiseen liittyvien selvitysten ja menettelyiden yhteensovittaminen on esitetty riittävällä tavalla arviointiohjelmassa.

Raportin heikkouksia ovat hankealuetta havainnollistavan visuaalisen materiaalin puuttuminen sekä käytettävien lähdeaineistojen osin puutteellinen esitystapa. Hankealuetta tulisi esitellä valokuvien ja kartat saisivat olla tarkempia ja suuremmassa mittakaavassa; apuna voisi käyttää myös muita havainnollistavia esitystapoja ja mm. taulukoita.

Vaikka arviointiohjelman sisällön voidaankin katsoa olevan riittävällä tasolla, on sitä arviointiselostukseen tulevin osin täydennettävä tässä lausunnossa mainituin tavoin. Hankkeesta vastaavan ja arviointiin osallistuvien asiantuntijoiden on syytä perehtyä huolella arviointiohjelmasta annettuun palautteeseen ja tähän lausuntoon sekä ottaa niissä esitetyt näkökohdat ja tiedot paikallisista olosuhteista huomioon arviointityössä.

Arviointiselostus on laadittava mahdollisuuksien mukaan esteettömyysvaatimukset täyttäväksi.

7 Arviointiohjelmalausunnon toimittaminen ja siitä tiedottaminen

Yhteysviranomaisen toimittaa lausuntonsa ja kopiot arviointiohjelmasta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle. Lausunto toimitetaan samalla tiedoksi asianomaisille viranomaisille sekä mielipiteen esittäneille tahoille siltä osin, kun nämä ovat yhteystietonsa ilmaisseet.

Mikäli mielipiteissä on ollut useampi allekirjoittaja, toimitetaan tieto yhteysviranomaisen lausunnosta vain yhdelle allekirjoittajista (nimetty yhteyshenkilö tai mielipiteen toimittanut henkilö).

Arviointiohjelmalausunto julkaistaan viranomaisen verkkosivuilla osoitteessa www.ely-keskus.fi/kuulutukset/etela-savo ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/huuhtimaan-tuulivoima-YVA.

8 Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus

Suoritemaksu on 8000 euroa.

Arviointiohjelmasta annettavasta yhteysviranomaisen lausunnosta perittävä maksu on määritelty tavanomaisen hankkeen mukaisesti (11 - 17 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että perustellusta päätelmästä perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän perustellun päätelmän antamispäivästä. Oikaisuvaatimusohje toimitetaan maksuvelvolliselle (Järvi-Suomen Tuuli Oy) tämän lausunnon liitteenä.

9 Sovelletut säännökset

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 8, 16 ja 18 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 3 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Valtioneuvoston asetus (1215/2023) elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-keskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallinto-keskuksen maksullista suoritteista vuonna 2024 2 §.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt maankäyttöasiantuntija Satu Karjalainen ja ratkaissut ylijohdaja Jari Mutanen.

8.7.2024

Liitteet	Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus
Jakelu	Hankkeesta vastaava
Tiedoksi	Lausunnon antajat Mieli piteen esittäjät

Tämä asiakirja ESAELY/326/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAELY/326/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Karjalainen Satu 08.07.2024 15:10

Ratkaisija Mutanen Jari 08.07.2024 15:17